

Vannacht nog even bellen?

Foto Maarten Hartman

Zelden kwamen partijleiders zo snel tot elkaar als in deze kabinetsformatie. Een reconstructie. Met: de sms'jes van Rutte en Samsom, de keukentafel van Loek Hermans en het grafiekje van Stef Blok. En de luttele seconden waarin de zorgpremie werd geboren.

**Door onze redacteurs
TOM-JAN MEEUS en
DERK STOKMANS**

'Ja joh, bizar spannend'

Het is 21.39 uur op verkiezingsavond, 12 september, als Diederik Samsom vanuit zijn hotelkamer in het Amsterdamse Marriott een sms stuurt aan Mark Rutte. De eerste prognoses van de uitslag zijn dan veertig minuten binnen. Een nek-aan-nek race tekent zich af: PvdA 40 zetels, VVD 41 zetels.

„Voor de echte uitslag moeten we nog even wachten”, sms't Samsom, „maar alvast gefeliciteerd met het goede resultaat. Tjonge, wat is dit spannend.”

Rutte staat erom bekend dat hij

sms't zoals hij praat. „Ja, joh bizar spannend. Maar wat heb je dit waanzinnig gedaan, knap, gefeliciteerd.”

Ze blijven elkaar zoeken. Samsom sms't om half elf: „Blijf jij eigenlijk wachten tot de definitieve prognose?”

Rutte: „Ik dacht te wachten tot het duidelijk wordt wie de grootste is. Even contact houden?”

Korte tijd later bellen ze, en kondigt Samsom aan dat hij Paradiso, vol uitzinnige PvdA'ers, niet langer wil laten wachten. Rutte zegt dat hij ook zijn leden zal toespreken in de partytent van het Carlton Beach Hotel in Scheveningen, waar de VVD bijeen is. Ze stemmen het tijdstip af zodat de omroepen hun toespraken na elkaar uit kunnen zenden. Samsom sms't: „23.05 ongeveer.”

Rutte: „Top, ik ga kijken!”

Het is half drie, Paradiso is al wat rustiger, als Samsom de VVD-leider belt: hij zal weer het podium opgaan,

nu om Rutte te feliciteren.

„Gefeliciteerd man”, zegt Rutte, „dank je wel, ik ga kijken en dan ga ik daarna wel.”

De VVD is al om

18 uur eerder, als verkiezingsdag net op gang is, komt Rutte met zijn vertrouwelingen bijeen. Hun campagne zit erop, de peilingen suggereren al een week een mooie uitslag en een ingewikkeld voorland: een coalitie met de PvdA wordt nagenoeg onvermijdelijk.

Ze zitten bij Stef Blok, fractievoorzitter in de Tweede Kamer. In het lingo van de partijtop noemen ze zich het 'kernteam'. Behalve Rutte en Blok zijn ook de Eerste Kamerfractievoorzitter Loek Hermans, partij-

voorzitter Benk Korthals en vicefractievoorzitter Anouchka van Miltenburg aanwezig.

De stembussen zijn nog lang niet gesloten, maar al op dat moment nemen deze vijf mensen een voor de VVD historisch besluit: als het moet, zal de partij haar verzet tegen beperking van de hypotheekrenteaftrek staken.

De partijtop wil nu doorpakken – dat is niet alleen een verkiezings slogan. Het is een mentale gesteldheid. Gedurfde keuzes zijn in deze omstandigheden niet te ontlopen.

Bij de PvdA is er ook een gesprek gaande, al tien jaar. Partijleider Samsom en zijn vertrouweling Jeroen Dijsselbloem zijn kinderen van de 'puinhopen van Paars', maar ook van het vechtkabinet-Balkenende IV. Met enige regelmaat filosoferen ze over de vraag: als we weer aan de macht komen, hoe voorkomen we dan de slechtste kanten

van die eeuwige coalitiepolitiek?

Ze willen geen technocratische kleurloosheid, zoals bij Paars. Maar ze willen ook het gestolde wantrouwen van hun vorige regering vermijden, waarin PvdA en CDA elkaar op alle mogelijke manieren dwarszaten. De PvdA heeft zijn kiezers vaak teleurgesteld. Er ligt, zo voelen ze het, een ereschuld. De voorname die in deze gesprekken ontstaan, komen uiteindelijk in het voorwoord van het regeerakkoord terecht: „Wij hebben ons niet laten verlammen door verschillen of het tegenhouden van plannen van de ander.”

De buitenwereld moet dan nog zes weken op die tekst wachten. Toch is de formatie eigenlijk in minder dan twee weken rond, zo blijkt uit een reconstructie gebaseerd op gesprekken met hoofdrolspelers.

Vervolg **Formatie**: pagina 10